

ටිෂිං හෝ තම් චිත සෙන්පතියාගේ සමුද්‍ර වාරිකා හා ලංකාගමනය

නිස්ස කාරියවසම්

හැඳින්වීම :-

ක්‍රිස්තු වර්ෂාරම්භයෙහි සිට ශ්‍රී ලංකාවක් චීනයක් අතර රාජ්‍ය තාන්ත්‍රික, වාණිජ්‍ය හා ආගමික සම්බන්ධතා පැවතුණු බවට සාධක තිබේ. චීනයේ සිට බුදු දහම සොයා පැමිණි ශ්‍රී ලාංකිකයන් හික්ෂුන් වහන්සේගේ විස්තර මෙන්ම මෙරටින් ධර්මය ගෙන ගිය අමෝසවුත්‍ර මුනිවරයා ගැනත්, හික්ෂුන් ශාසනය ඇති කිරීමට හික්ෂුන් වහන්සේලා දෙවරක්ම චීනයට ගෙන ගිය නන්දි (වාණිජ නාවිකයා පසුව මුනිවරයාක්) පිළිබඳ තොරතුරු අති ප්‍රසිද්ධය. මෙරටින් ක්‍රි. ව. පළමුවැනි හා දෙවැනි ශතවර්ෂවල සිංහල රජවරුන්ගේ පවුරු රැගත් සිංහල රාජ දූතයින් චීන අධිරාජ්‍යයා වෙත ගිය බවටද සාක්ෂ්‍ය තිබේ.

චීන අධිරාජ්‍යය තුළ මිං පරපුර බලයට පත් වීමෙන් අනතුරුව තුන් වැනි මිං අධිරාජ්‍යයා අවධියෙහි: මෙරටට නැව් හමුදා සමඟ පැමිණි ටිෂිං හෝ² සහ වන් ටිෂිං ලියෙන් සිරිලක රජ කළ සිංහල රජු හා පවුල බලයෙන් අල්ලා ගෙන චීන මහාධිරාජ මාළිගාවට ගෙන ගියහ. මෙය මෙරට තුළ දේශපාලනික වශයෙන් චීන බලාධිපත්‍යය පතුරුවා හැරීම පිළිබඳ අස්වාභාවික අවස්ථාවකි. මෙරට රජය කළ යුතු තැනැත්තා ද රජ කරවන ලද්දේ චීන මහාධිරාජයා විසිනි. 15 වැනි ශතවර්ෂයේ සිදු වූණු මේ අසාමාන්‍ය සංසිද්ධියට අදාළ ශ්‍රී ලාංකික හා චීන මූලාශ්‍රය ගැන අධ්‍යයනයක් සඳහා මේ ලිපිය වෙන් කෙරේ.

ක්‍රි. ව. 1368 දී - චීනයේ මිං අධිරාජ පරම්පරාව ශත වර්ෂ එකහමාරක පමණ මොංගෝලීය විදේශීය ආධිපත්‍යයෙන් චීනය මුදවා ගැනීමට දිව්‍ය ලෝකයෙන් අනුග්‍රහය ලැබුවාය. නියම හත් ගෝත්‍රික කුමාරයෙකු මකර සිංහාසනයට පත් වූයේ එම දේව වරමිනි. අනතුරුව රාජ දූත කාරියය ආරම්භ විය. දකුණු ආසියාවේ කුදු මහත් රට රාජ්‍ය ජවලට මෙම අධිරාජයාගේ පදප්‍රාප්තිය දන්වනු වස් නාවික දූත කාරියයද පටන් ගැනුණු අතර, ඉදිරි ශතවර්ෂය තුළ ඉන්දියානු සාගරයේ ප්‍රබලම නාවික බලාධිපතියා චීනය බවට පත් විය.

රාජ්‍ය පදප්‍රාප්තියෙන් වර්ෂයක් ගත වත්ම, ක්‍රි. ව. 1369 දී හා පසුව 1370 දීත් මිං පරපුරේ ප්‍රථම අධිරාජයා වූ ටයි ත්සු කොරමැන්ඩලයට නාවික බලඇණියක් යැවූයේ මෙම බලාධිපත්‍යය පතුරුවා හැරීමේ ප්‍රථම පියවර වශයෙනි. ක්‍රි. ව. 1402 දී මිං පරපුරේ යූං ලෝ අධිරාජ පදවියට පැමිණීමෙන්

අනතුරුවද: එම බලය තහවුරු කළේ තවත් නාවික ගමනක් කොරමැන්ඩල් වෙරළට යැවීමෙනි. ක්‍රි. ව. 1403 දී තවත් දෙවරක්ම මෙවැනි නැව් ගමන් කැරුණු අතර: එම වර්ෂයෙහි කලිකත් හා වෝල රාජ දූතයෝ චීන රාජසභාවට අශ්වයන් සහිත පවුරු ඔප්පු කළහ. අධිරාජයා ඔවුන්ට බදු අය නොකර ගම්මිරිස් ගෙන එන්ටද අවසර දුන්නේය. චීන අධිරාජයා ක්‍රියා කළේ ඉන්දියානු සාගරය තම විශාල අධිරාජ්‍යයේ, චීන විලක් බවට පත් කර ගැනීමට යයි සමහර ඉතිහාසඥයෝ ප්‍රකාශ කරති. රාජ්‍යදූත කාර්ය හා වෙළඳුම ඉලක්ක කර ගත් මේ ව්‍යායාමය ක්‍රියාවට නැංවුයේ රාජ සභාවේ සිටි නපුංසක නිලධාරියකු වූ ටී. හෝ ය. ඔහු මුස්ලිම් ගෝත්‍රික චීන ජාතිකයෙක් විය.³

ටී. හෝ 1398 - 1402 අතරතුර රජ කළ යුත් වෙන් නම් දෙවැනි මි. අධිරාජයාට විරුද්ධව ක්‍රියා කොට: තුන් වැනි මි. අධිරාජයා වූ යුං ලෝ බලයට පත් කරවීමට උත්සාහ ගත් ප්‍රබල චීනයෙක් විය. මේ නිසා ටී. හෝ සුක්ෂම රාජ්‍ය දූත කාර්ය නිපුණයෙකු ලෙස ද, හමුදා ක්‍රියාත්මකයන්හි උපාය ඥානයෙන් යුක්ත සේනාධිපතියකු ලෙසද ගරු සරු ලැබුවේය. නපුංසක ආයතනයක් රාජ මාළිගාව හා සම්බන්ධ කර ගෙන පැවතුණේ කලා ශිල්ප ආදියෙහි ව්‍යාප්තියටය. එසේ වුවත් නපුංසකයකු මේ සා ප්‍රබල සෙන්පතිකමකට ගැළපුණේ කෙසේදැයි කෙනෙකුට තර්ක කළ හැකිය. එහෙත් ඔහුට "කොටියකුට මෙන් කායික ශක්තියක් ද; පැහැදිලි හා ප්‍රවේගවත් කටහඬක්" ද තිබුණේ යයි කියවේ. ඔහුගේ පියාත්, සීයාත් හඳුන්වන්නා කරුවෝ වූහ. කුඩා කල ඔවුන්ගෙන් ආසියානු ක්ෂිතිජයන්හි පළල ගැන ඇසූ ටී. හෝ තුළ ලෝකය දැක ගැන්මට ආශාවක් පහළ වූවා සේ යයි කියවේ.

ටී. හෝගේ නායකත්වයෙන් ඉන්දියානු සාගරයට වැදුණු නාවික සංචාර හතක් ගැන නියත වශයෙන් කාල වකවානු පිළියෙල කිරීම ගැටලුවක් වී තිබුණු අවස්ථාවක: ලේඩන්හි; මහාවාරිය ජේ. ජේ. එල්. දුයිවෙන්දක් එම ගමන් පටිපාටිකරණය කළේය. එම නිගමනවලට බසින්තට එතුමාට උපකාර වූයේ: ටී. හෝගේ ගමන් පිළිබඳ විස්තර වාර්තා දෙකක් පළවීම ය. එයින් එකක් නම් ගල් පොත්තක: 1431 මාර්තු මාසයෙහි ටී. හෝගේ අණ පරිදි කොටවන ලද ශිලා ලිපියයි. එහි පිටපත 1935 දී මුද්‍රණයෙන් ප්‍රකාශයට පත් විය. අනික 1431 අවසානයේදී ටී. හෝ විසින්ම ප්‍රකාශ කළ ශිලා පුවරු ලිපියකි.

මහාවාරිය විලියම් විලට්ස්: මේ ගමන්වලට සම්බන්ධ තවත් ශිලාමය ස්මාරක හතරක් ඇති බවත්; දෙකක් මලක්කාවේ හා කලිකට්හි ඇති බවත් සඳහන් කරයි. එහෙත් ඒ දෙක තවම ඉතිහාසඥයන් අතට පත් වී නැත. තුන් වැන්න 1417 මැයි මාසයේ කොටවන ලද ශිලා ලිපියයි. එය ඇත්තේ චීනයේ භූමියන් පළාතේ ටිෂුවන් ටිෂෝ මුස්ලිම් සුසාන භූමියෙහිය. හතරවැන්න 1911 දී ගාල්ලේ තිබී සොයා ගත්: දැනට කොළඹ ජාතික කෞතුකාගාර භූමියෙහි ඇති ත්‍රිභාෂාමය ශිලා ලිපියයි.⁴

මේවාට අමතරව තවත් ශිලා ලිපියක් චීනයේ යුන්නාන් පළාතේ තිබී සොයා ගෙන ඇත. මෙහි විස්තර වන්නේ ටිෂිං හෝගේ පියා ගැනය. හෝ පවුල ජීවත් වූයේ මේ ප්‍රදේශයෙනිය. මෙම ශිලා ලිපියේ දැක්වෙන හැටියට මේ පවුලේ මුල් වාසගම වූයේ මා ය. චීනයේ වාසය කරන මුස්ලිම්වරුන් අතර මෙය සාමාන්‍ය වාසගමකි. නබිනායක තුමාගේ නමේ මුල් අක්ෂරය මා බැවිනි.

මෙයින් ඉහත දැක්වූ මුල්ම ශිලා ලිපියෙහි දැක්වෙන අන්දමට ටිෂිං හෝ ගේ සමුද්‍රසංචාර හත සම්බන්ධ කාලානුක්‍රමණික විස්තරය පහත දැක්වෙයි.⁵

ටිෂිං හෝගේ ගමන් වර්ෂාව

- ක්‍රි. ව. 1405 - (යුං ලෝ තුන්වැනි වර්ෂය) - හත් වැනි වන්දු මාසයෙහි ටිෂිං හෝ හා වං ටිෂිං බුං ප්‍රථම වතාවට නැව් නැංගාහ.
- ක්‍රි. ව. 1406 - (යුං ලෝ හතරවැනි වර්ෂය) - ඔව්හු වම්පා, ජාවා පලෙංබාන් යන තැන්වලට ගියහ. මෙහිදී ටිෂෙන් ත්සුයි අල්ලා ගෙන අධිරාජයා වෙත ටිෂිං හෝ විසින් ගෙන එන ලද්දේය. ටිෂෙන් කැන්ටන් වැසියෙක් විය. ඔහු ක්‍රි. ව. 1369 දී පමණ මේ ප්‍රදේශයට පැමිණ: මුහුදු යාත්‍රා කොල්ල කන්නට විය. (මේ අවස්ථාවෙහි මේ පිරිසට ලංකාවටද පැමිණෙන්නට පුළුවන්කම තිබුණි)
- ක්‍රි. ව. 1407 - (යුං ලෝ පස්වැනි වර්ෂය) - දහවැනි වන්දු මාසයෙහි චීනයට ආපසු ආහ. ඒ සමහම වාගේ වං ටිෂිං හුං හා හෝ හ්සිඵන් සමඟ ටිෂිං හෝ දෙවැනි ගමනට පිටත් විය..
- ක්‍රි. ව. 1408 - (යුං ලෝ හයවැනි වර්ෂය) - ඔව්හු වම්පා, සියම, ජාවා, අසේ, ලම්බු, කැලිකට්, කොචින් හා ලංකාව පසු කර ගියහ.
- ක්‍රි. ව. 1409 - (යුං ලෝ හත්වැනි වර්ෂය) - හත්වැනි හෝ අටවැනි වන්දු මාසයෙහි ආපසු චීනයට පැමිණියහ. දහවැනි වන්දු මාසයෙහි ගෙයි හ්සි ඵන් හා වං ටිෂිං හුං සමඟ ටිෂිං හෝ තුන්වැනි යාත්‍රාව ආරම්භ කළේය..
- ක්‍රි. ව. 1410 - (යුං ලෝ අට වැනි වර්ෂය) මේ වර. වම්පා, ජාවා, මලකා, අසේ, ලංකාව, ක්විලෝන්, කැලිකට්, කොචින්

සියම, ලම්බි, කයිල් හා කොයම්පඩ්වලට ද ගියහ. ශ්‍රී ලංකා ගමනේදී ඔවුන්ට යා ලියේ බු නයි ර් හ් පහර දුන්නේය. ටිෂිං හෝට ආරක්ෂාව සඳහා සටන් කරන්නට සිදු විය.

ක්‍රි. ව. 1411 - (යුං ලෝ නව වැනි වර්ෂය) - හත්වැනි වන්දු මාසයෙහි ආපසු වීනයට පැමිණියහ.

ක්‍රි. ව. 1413 - (යුං ලෝ එකොළොස්වැනි වර්ෂය) හතරවැනි යාත්‍රාව ආරම්භ කරන ලද්දේය. ටිෂිං මේ වර ගියේ මා හුවාන් සමඟය.

ක්‍රි. ව. 1414 - (යුං ලෝ දොළොස් වැනි වර්ෂය) හෝ මෙවර ටිෂිං හා පිරිස වම්පා, ජාවා, පලෙම්බටන් මලකා, අසේ, ලංකාව, කොචින්, කැලිකට්, මාලදිවයින්, ඕර්මුස්, කයිල්, පහන්, කෙලන්තන්, අරු හා ලම්බි යන රටවලට ගියහ. අසේ රාජ්‍යයේදී ටිෂිං හෝ ට තමාට සතුරුව ආ සු බන් ත්සු සමඟ සටන් කරන්නට සිදු විය.

ක්‍රි. ව. 1415 - (යුං ලෝ දහතුන් වැනි වසර) අට වැනි වන්දු මාසයෙහි ටිෂිං හෝ ආපසු තම මව් රටට පැමිණියේය.

ක්‍රි. ව. 1417 - (යුං ලෝ පහළොස් වැනි වසර) ටිෂිං හෝ තමන්ගේ පස් වැනි ගමන ආරම්භ කළේය.

ක්‍රි. ව. 1418 - (යුං ලෝ පහළොස් වැනි වසර) මේ ගමනේදී ඔහු වම්පා, කැලිකට්, ජාවා, මලකා, අසේ, ලම්බි, පහන්, ලංකාව, මාලදිවයින්, ඒඩන්, මලින්ද, ඕර්මුස්, කොචින්, රසා, ජුර්පටන්, මොගදුණු, බ්‍රාවා යන රටවලට ගියේය. මේ ගමන මොහුගේ ගමන් හතෙන් වඩාත් දිග ගමන වේ.

ක්‍රි. ව. 1421 - (යුං ලෝ දහනව වැනි වසර) වං ටිෂිං හුං හා මා හුවාන් සමඟ ටිෂිං හෝ හයවැනි සමුද්‍ර වාරිකාව ආරම්භ කළේය. මේ වර වම්පා, සියම, මලකා, අසේ, බෙංගාලය, ෂින්ත්සුසේ, කැලිකට්, චෝල, සුපර්, ඒඩන්, මොගදුණු හා බ්‍රාවා යන තැන්වලට ගියේය.

ක්‍රි. ව. 1422 - (යුං ලෝ විසිවැනි වසර) - නව වැනි වන්දු මාසයෙහි ආපසු සියරට පැමිණියේය.

ක්‍රි. ව. 1431 - (හ්සුඅන් ටේ රජුගේ හය වැනි වසර) පළමුවැනි වන්දු මාසයෙහි: වං ටිෂිං හුං, මා හුවාන්ගෙයි හ්සි එන් හා බුං ටිෂිං සමඟ ටිෂිං හෝ හත්වැනි සමුද්‍ර වාරිකාව ආරම්භ කළේය.

ක්‍රි. ව. 1432 - (හස්සඅන් ටෙ හත්වැනි වසර) මෙ වරද ඕරමුස් ඇතුළු අනික් රටවල් දහසයටම ගියේය. නැව් කණ්ඩායම්වලට වෙන් කර යාත්‍රාව ආරම්භ කැරුණේ කැලිකට් බලා යාමටයි. මෙම අවස්ථාවෙහි හුං ෆා ඔ නම් නපුංසක නිලධාරියා පරිවර්තකයින් හත් දෙනෙකු පත් කරවීය. ඒ ශුද්ධ වූ ඉස්ලාමීය දේශය වූ මැකාවටයි. එම පරිවර්තකයෝ හත් දෙනා මැකාවට යාමට හා ඊමට වර්ෂයක් කල් ගත්හ.

ක්‍රි. ව. 1433 - (හස්ස අන් ටෙ රජුගේ අටවැනි වර්ෂය) හත්වැනි වන්දු මාසයෙහි ආපසු තම මව් රටට පැමිණියේය.

අධිරාජ්‍යාවට අනුකූලව 1405 ජූලි මාසයෙහි 11 වැනි දින ටිෂිං හෝ තම ප්‍රථම සමුද්‍ර වාරිකාව ආරම්භ කළේය. මේ සඳහා නැව් 63ක් අධිරාජ්‍යා ලබා දුන්නේ යයි මහාවාරිය විලියම් විලට්ස් සඳහන් කරයි.⁶ එහෙත් නැව් 62ක් යයි චීන වාර්තා බොහොමයක සඳහන් වේ. 1406 ජනවාරි මාසයෙහි ටිෂිං හෝ ලංකාවටද පැමිණි බව මහාවාරිය විලට්ස්ගේ අදහසයි. පා ලෙම්බං හිදී ටිෂෙන් ක්සුයි ගේ පිරිස 5000ක් මරා දැමූ බව ද කියවේ. ක්වන්තුං (කැන්ටන් පළාතෙන්) පැන විත් සිටි ටිෂෙන් ක්සුයි ප්‍රසිද්ධ මං පහරන්නෙක් විය. ඔහුට රටින් පැන යන්නට වූයේ පළමුවැනි මිං අධිරාජ්‍යාගේ රාජ්‍ය පාලන සමයෙහිය. තුන්වැනි අධිරාජ්‍යාගේ කාලයෙහි ටිෂිං හෝ ට ඔහු අල්ලා ගන්නට ලැබීම එම අධිරාජ්‍යාගේ බල වර්ධනයට හේතු විය.

අනික් හැම රටක්ම මෙම පිරිසට හිතවත්කම් පෑවත් ලංකාව එසේ කළේ නැත. මිං ශිහ් ලූ (මිං පරපුරේ ඵලදයී වාර්තා) නම් කෘතියෙහි මෙසේ කියවේ. "ටිෂිං හෝ ඇතුළු පිරිස ලංකාවට ගොඩ බටහ. යලිඒ බු නයි රන්, (අලගක්කෝනාර) දඩබ්බර ලෙසත් අගරු ලෙසත් හැසිරෙමින් හෝට අනතුරු කරන්නට සැරසුණේය. මේ තතු දැන ගත් හෝ ආපසු ගියේය. හෝ ඇතුළු පිරිස ආපසු චීනයේ නැත්කිං රාජ සභාවේදී 1407 ඔක්තෝබර් දෙවැනි දින පිළිගැනුණි. ටිෂිං ක්සුයි ගේ හිස ගසා දමන ලද්දේ මේ පිළි ගැනීමේ උත්සවය අවසානයේදීය."

අප විසින් ඉහත දැක්වුණු ගමන් වාරිකාවට මහාවාරිය විලියම් විලට්ස් වෙනත් අර්ථ කථනයක් ඉදිරිපත් කරයි. ඒ අනුව: 1408 ජනවාරි 13 හෝ 23 ද රාජාඥාව පරිදි දෙවැනි ගමන පටන් ගන්නට සිදු විය. මේ ගමනේදී කැලිකට් හි ශිලා ලිපිය පිහිටුවන ලදී. 1409 සරත් රිතුවේදී ආපසු චීනයට ගියහ.

1409 ජනවාරි 16 හා පෙබරවාරි 14 වැනි දිනවල තුන්වැනි ගමනට හෝ පිටත් වූයේ නැව් 48 ක් සහිතවයි. 1419 ජනවාරි මාසයෙහි මලක්කා රජුගෙන් තැඟි බෝග ලබා ගත් පසුව හෝ මලක්කාව රාජධානියක තත්වයට උසස් කොට ගිලා ලිපියක් පිහිටුවීය. ආපසු යන ගමනේදී 1410 ජූනි හෝ ජූලි මාසයෙහි ලංකාවට පැමිණි හෝ දෙවුන්දර ත්‍රිභාෂාමය සෙල්ලිපිය පිහිටුවී යයි කියයි. එහෙත් එය 1911 දී සොයා ගත්තේ ගාල්ලේ තිබීය. මේ සම්බන්ධව මුල්ම විස්තරය කරන ඊ. ඩබ්ලිව්. පෙරේරා එය ස්පොලියා සෙයිලනිකා සභරාවේ පළ කළේය.⁷

තමාට පෙර අවස්ථාවේ තෝක්කාඩුකම් කළ අලගක්කෝනාර හා පිරිස අල්ලා ගෙන චීනයට ගිය හෝ ඔවුන් පෙයිචිං නුවර අධිරාජයා ඉදිරියට පැමිණ වුහ. මේ වන විට නැන්චිං සිට අගනුවර පෙයිචිං වලට ගෙන ගොස් තිබුණි. ඒ 1411 ජූලි මාසයේය.

මෙය ටී. හෝ ගේ සමුද්‍ර වාරිකා බලාධිපත්‍යයේ උච්චතම අවස්ථාවයි. එහෙත් හෝට ගිමන් හරින්නට කාලයක් නැති විය. 1412 දෙසැම්බර් 18 වැනි දින ඔහුගේ හතරවැනි ගමන ද ආරම්භ කරන්නට සිදු විය. මේ වරද හෝ ලංකාවට පැමිණි බව මහාවාරිය විලට්ස්ගේ මතයයි. මේ ගමනේදී ඔහු පාසයි හිදී තවත් වික්‍රමයක් කළේය. අධිරාජයාගේ අණ පරිදි ඔහු පාසයි හි ඉවත් කළ රජු සයනුල් අබ්දීන් ගේ හතුරා වූණු සේකන්දර් අල්ලා චීනයට ගෙන ගියේය. එහිදී ඔහු මරා දමන ලදී. ඒ 1415 අගෝස්තු වේය.

පස්වැනි ගමන 1416 දෙසැම්බර් 28 වැනි දින සිදු කළ අතර එවරද ලංකාවට ආ බව විලට්ස්ගේ අදහසයි. මේ වර ලංකාවෙන් චීනයට ගොස් සිටි තානාපති පිරිසද හෝ සමභ පැමිණියේයයි සඳහන් වේ. 1421 මාර්තු තුන් වැනිදින හයවැනි ගමනේදී ද ලක්දිවට පැමිණි බව පෙනේ. ඔහුගේ බලාධිපත්‍යයේ අවසාන ගමන පටන් ගත්තේ 1431 ජනවාරි 19 දාය. ඒ වන විට යුං ලෝ අධිරාජයා වෙනුවට අළුත් අධිරාජයා වූණු මුණුබුරු; හ්සු අන් හ්සුං රජ පැමිණ සිටියේය. 1432 නොවැම්බර් 2 වැනි දින හෝ ලංකාවේ වැලිගමට පැමිණියේය. හෝ මියගියේ 1444 දීය.

මී. අධිරාජ පරම්පරාව අධිරාජ්‍ය ගොඩ නැඟ පරපුරක් නොවන නිසා ටී. හෝ ගේ මේ සමුද්‍ර වාරිකාවල අර්ථය කුමක්දැයි කෙනෙකුට ස්ථිරව කීම දුෂ්කරය. එහෙත් මේ ගමන්වලදී ශ්‍රී ලංකාවේ කරන ලද වික්‍රමය සම්බන්ධව සලකන කල එයින් හෙළි වන්නේ කුමක් ද? ගිලා ලේඛන හා චිත ඉතිහාස ග්‍රන්ථවල සාධක පැටලීමක් තිබේ. මේ සාක්ෂ්‍ය ක්‍රමානුකූල කර ගැනීම මෙකල දුෂ්කර වුවත්: චීන හා ශ්‍රී ලාංකික මූලාශ්‍රයන් ගැන සංක්ෂේපයෙන් දැන ගැනීමද මැනවි.

චීන මූලාශ්‍රයෝ:-

සිංහලෙන්, දෙමළෙන් හා පෘතුගීසි බසින් කළ මූලාශ්‍ර ග්‍රන්ථවලට වඩා ප්‍රමාණයෙන් හා විස්තරවලින් වැඩි සාධක අපට දක්නට ලැබෙන්නේ චීන මූලාශ්‍රයන්හි ය. සමකාලීන සංසිද්ධි වාර්තා කෙරෙන ග්‍රන්ථවල හැරුණු විට පශ්චාත් කාලීන ග්‍රන්ථවල එන තොරතුරු එක්කෝ මුල් කෘති නිවැරදි දිව වටහා නොගෙන හෝ නැත්නම් මුල් කෘතිවලට සංශෝධන කිරීමෙන් කළ ඒවාය. මේ නිසා චීන මූලාශ්‍රයන්හි පැටලිලි සහ අවුල් සහගත ස්වභාවයක් තිබෙන බව ද අමතක නොකළ යුතු වේ.

මූලාශ්‍රයෝ :-

ක්‍රි. ව. 1431 මාර්තු මාසයෙහි කළ චීන සෙල්ලිපියක් ටිෂිං හෝ සෙන්පතියාගේ ගමන් හතම කාලානුක්‍රමයෙන් දක්වයි. ඓතිහාසික වාර්තාවල ඇති සාවද්‍ය ස්ථාන මේ ශිලාලිපි අන්තර්ගතයෙන් සංශෝධනය කර ගැනීමට පුළුවන්කම තිබේ. ඊළඟට ඇත්තේ ටිෂිං හෝ සමහ වාරිකාවලට සම්බන්ධ වූ දෙදෙනාගේ ලේඛනයයි. ෆෙය් හ්සින් විසින් 1436 දී ලියන ලද **හ්සින් ටිෂා ෂෙං ලන්** (තාරකා පහුර පිළිබඳ ජයග්‍රාහි දර්ශන) එයින් එකකි. ෆෙය් සමුද්‍ර යාත්‍රා හතරකට සම්බන්ධ වූ හමුදා නිලධාරියෙකි. එයින් දෙකක් අනිවාර්යයෙන්ම ටිෂිං හෝ සමහයි. 1409 - 11 ටිෂිං හෝ ගිය තුන්වැනි තීරණාත්මක ගමනට ඔහු සම්බන්ධ වූයේය.

මා හුවාන් ටිෂිං හෝ සමහ හතරවැනි හා හත්වැනි ගමන්වලට සම්බන්ධ වූ මුස්ලිම් වැසියෙකි. ඔහු භාෂා පරිවර්තකයෙකු ලෙස මේ ගමන්වලට සම්බන්ධ විය. ඔහු 1451 දී රචිත වාරිකා විස්තරය **යිං යයි ෂෙං ලන්** (සාගර වෙරළ වර්ණනා) නම් වේ.

තුන්වැනි වාරිතාව රචනා කර ඇත්තේ: ටිෂිං හෝ ගේ අන්තිම ගමනට සම්බන්ධ වූ නිල ලේකම්වරයෙකු වූ **බුං ටිෂෙන්** ය. අවාසනාවකට මෙන් අද වෙනත් ලේඛකයින් විසින් උද්ධරණය කර දක්වන ලද කොටස් වශයෙන් මිස ඔහුගේ වාරිතාව සම්පූර්ණ එකක් ලෙස නූතන පරම්පරාවට ලැබී නැත. එම කෘතියේ නම **හ්සියං ෆන් බුඹ ටිෂින්** (බටහිර විදේශ විස්තරය) යි.

තවත් චීන මූලාශ්‍රය කිහිපයක් ඇත. මේවා ද්විතියික මූලාශ්‍ර ලෙස පෙනේ. මුල් චීන ග්‍රන්ථවලින් සංස්කරණය කර ගත් තොරතුරු හෝ ඒවාට කළ විවරණ ලෙස මෙම ග්‍රන්ථ බිහි වී තිබේ. සෘජු සාධක ලෙස නොගැනීම වඩාත් මැනවි. ඒ අතර ක්‍රි. ව. 1520 දී හුවං ටිෂෙන් ත්සෙං ලියූ **හ්සියං ටිෂඹ බුං ටියෙන් ලූ** : (බස්නාහිර දේශයේ ගංගාශ්‍රිත ජාතීන් පිළිබඳ වාරිතාවක්) ප්‍රාථමික මූලාශ්‍රයන් මත රඳ පවතින්නකි. මී. රාජ පරපුර

ගැන ලියැවුණු ඓතිහාසික කෘති කිහිපයක් වේ. ඒවා නම් **මිං ශිත් ලු** (මිං පරපුරේ සත්‍ය වාරිකා): ටිෂිං භ්සිඅඹ ලියු යු වූ **හ්සුච්හ් ෆියෙන්** හා ක්‍රි. ව. 1739 දී ටිෂිං ටීං යුච් ලියු **මිං ෂිත්**(මින් අධිරාජ පරම්පරා ඉතිහාසය) ක්‍ය.

ක්‍රි.ව. 1450 දී රචිත භ්සි යු ටිෂි හු ටිෂු (බටහිර දේශ විස්තරය) හා ක්‍රි. ව. හත්වැනි ශතවර්ෂයෙහි ඉන්දියාවට පැමිණි බෞද්ධ භක්තික වන්දනාකාර **සුආං ටිෂුචං හික්සුව** ලියු භ්සි යු ටිෂි (බටහිර දේශ වාරිකා) නම් කෘතියට ලියු විවරණයෙහිද; ටිෂිං හෝ ගැන සුච් සුච් ආශ්‍රේයයන් දක්වා ඇත.

මේ ආකාරයෙන් බලන විට ටිෂිං හෝ ගේ ලංකා ගමන් ගැන කියන බොහෝ දේශීය කෘති සමකාලීන වාරිකා නොවන බව පෙනේ. විමලකීර්ති මහ තෙරුන් වහන්සේ විසින් ලියන ලද සද්ධර්මරත්නාකරය ක්‍රි. ව. 1415 දී පමණ රචිත යැයි පෙනේ.

එහි ටිෂිං හෝ ගැන සෘජුව නොකියවෙතත් චීනය හා සම්බන්ධ විස්තරය මෙලෙසින් දැක්වේ. පළමු කී වීර අලකේශ්වර තෙම රයිගම් පුරයෙහිදී මල් වූ වීරබාහු ඇපාණන් හා යුද්ධයෙන් පැරැද දේශාන්තරගතව නැවැත අවුත් මෙහි දොළොස් අවුරුද්දක් රාජ්‍යය කළ ඉක්බිති පුරාකෘත කර්මයෙන් **වීන මායමට අසුච ගිය සඳ**"

රාජාවලිය සංස්කරණය කළ **මහාවාරිය ජී. වී. සුරවීර** එම ග්‍රන්ථ ගැන මෙසේ කියයි. "රාජාවලී කතුවරයාගේ ව්‍යායාමය වූයේ එතෙක් සම්පාදනය වී පැවැති පුජාවලිය, අලකේශ්වර යුද්ධය වැනි සිංහල භාෂාමය වාරිකා කිහිපයක් ප්‍රයෝජනයට ගනිමින්; එද ජනශ්‍රැති මාර්ගයෙන් පැවැත ආ වැදගත් ප්‍රවෘත්තියද ඇතුළු කරමින් හැකිතාක්, සම්පූර්ණ ඉතිහාස කතාවක් සම්පාදනය කිරීමයි."⁹

මහාවාරිය සුරවීර කියන අන්දමට රාජාවලියට මුල් වූයේ **අලකේශ්වර යුද්ධය** නම් කෘතියයි. "භාෂාව ගැන සලකන කල ද අලකේශ්වර යුද්ධය රාජාවලියට වඩා ස්වල්ප කාලයකට හෝ කලින් ලියා ඇති බව පැහැදිලි වෙයි.¹⁰ අලකේශ්වර යුද්ධය වනාහි තත්කාලීන ඉතිහාස වාරිතාවක් වශයෙන් රාජාවලියට වඩා අපක්ෂපාතව ලියා ඇති බව සිතිය හැකිය. ලක්දිව රජෙකු වීන රජු විසින් ප්‍රයෝගයකින් අල්ලා ගෙන යනු ලැබීමේ සිද්ධියෙන් හා අලකේශ්වර මන්ත්‍රී තෙම කෝට්ටේ ජයවර්ධන පුරය ඉදි කර ආර්ය වක්‍රවර්තීන් පරාජය කිරීමෙන් ආරම්භ වී සිතාවක රාජධානිය ක්‍රමයෙන් අභාවයට යාමේ ප්‍රවෘත්තිය තෙක් කරුණු **අලකේශ්වර යුද්ධයෙහි** එයි.

සද්ධර්මරත්නාකරයෙහි එක් වැකියකින් කී චිත මායමට අසු වුණු සිංහල රජු පිළිබඳ පුවත අලකේශ්වර යුද්ධය මෙසේ දක්වයි.

තවද මේ ශ්‍රී ලංකා ද්වීපයෙහි රජ තෙම මහා චිතෙන් ඇවිත් ප්‍රයෝගයකින් අල්වා ගෙන ගියායින් පසු ලංකාවේ රජුරුවන් නැති හෙයින් අලකේශ්වර නම් මන්ත්‍රීවර තෙම රයිගම් නුවර විසුහ.¹¹

රාජාවලියට අනුව සිද්ධිය මෙසේය:

විජයබාහු රජ රජ කරන අවධියට මහා ජිතේ දොස් රජ සෙනඟ ගෙන මේ ලකට ගොඩ බැසලා පඩුරු පාක්කුඩම් ගෙන එනවාය කියා මායම් කර පරාක්‍රමබාහු රජ, රජ කරන අවධියේදී දේසවලින් පඩුරු පාක්කුඩම් ගෙනෙන්නාහ. ඒ සැටි සිතා ඉගෙන ඉඳලා විජයබාහු රජ අනුවනකම් කොට දොස් රජුට අසුව උපායෙන් අල්ලා ගෙන ගියාහ. ඒ රජුගේ මල් බෑ සතර දෙනාක් නැසීලා නැතත් හමුදාවන් වැටීලා අල්ලා ගෙනා දොස් රජ මහා ජිතයට ගියාහ. පසුව ලංකාවේ රජුන් නැති හෙයින් අලකේශ්වර මන්ත්‍රියා රයිගම් නුවර විසුවාහ.¹²

මෙම විස්තරය සම්බන්ධයෙන් මහාචාර්ය ඒ. ඩී. සුරවීර මෙසේ තර්ක කරයි. 'මහ චිතේ දොස් රජ නමැත්තෙකු විසින් මෙහි රජය කළ විජයබාහු නම් රජකු මායමකින් චිතයට අල්ලා ගෙන යන ලද බව රාජාවලිය වාර්තා කර ඇතත් ඒ ප්‍රවෘත්තිය සදොස්ය. පූර්වෝක්ත විජයබාහු රජ කෝට්ටේ රජ පැමිණි හවැනි පරාක්‍රමබාහු රජුගේ පියා ලෙසත් ඇතැම් ඉතිහාසකරුවන් විසින් ගණන් ගනු ලැබේ. ඒ ද වැරදිය. මේ සිද්ධිය කෝට්ටේ යුගයේදී රචිත සද්ධර්ම රත්නාකරය නම් කෘතිය සත්‍ය ලෙස වාර්තා කරයි. අලකේශ්වර යුද්ධයෙහි නමින් සඳහනක් නැති චිතයට අල්ලා ගෙන යනු ලැබූ සිංහල රජු විජයබාහු නොව වීර අලකේශ්වර බව පැහැදිලිය.'

මේ අනුව පෙනෙන්නේ චිතයෙන් ආ විෂිං හෝ ඇමතියා ශ්‍රී ලංකාවේ වීර අලකේශ්වර මායමින් අල්ලා ගෙන එරට ගිය බවයි. මේ ගැන චිත මූලාශ්‍රයවල සඳහන් කරුණුද විමසා බැලීමට මෙය උචිත අවස්ථාවයි.

මහාචාර්ය සෙනරත් පරණවිතාන අලකේශ්වර යනු අලගක්කෝනාර යන්නට පර්යාය පදයකි යි කියයි. අලකේශ්වර පෙළපත ගැන එතුමා දීර්ඝ විස්තරයක් ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයේ ලංකා ඉතිහාසය කෘතියේ දක්වයි. හංස සන්දේශයේ වනරතන හිමියන්ගේ වංශය ගැන කියන දසපද හැල්ලේ එන පාදයක් මහාචාර්ය පරණවිතාන, 'එද සොඳුරු පර මල වුන් ළඳුන්ගේ යයි ගෙන, පර= පිටරැටියන්ගේ මල = අත් අඩංගුවෙහි වුන් = වේදනා විදි යයි අර්ථ ගනියි. එහෙත් වෙනත් ග්‍රන්ථ ශෝධකයෝ එය 'රද සොවුරු පියුම වුවන් ළඳුන්ගේ යයි ගෙන' රජුට සහෝදරිය වූ පද්මාවතී නම් කාන්තාවගේ යයි ද ගනිති.

අර්ථය කුමක් වුවත් මහාවාරිය සෙනරත් පරණවිතාන මේ කවච අර්ථකථනය කරමින් පිටරටියන්ගේ උගුලට අසුචීමක් ගැන ඇසෙත්ම අපට මතක් වන්නේ වීන සතුරන් විසින් පවුල සමඟ අල්ලා ගෙන යනු ලැබූ අලකේශ්වර කෙනෙකු ගැනය. එනම් වීර අලකේශ්වරයන් ගැනය. මහාවාරිය පරණවිතාන තවදුරටත් තම මතය සාධාරණකරණය පිණිස කාලය අතින් බලන විට මේ බිසව වීර අලකේශ්වර රජුගේ කාලයේ පරම්පරාවට අයත් යයි සිතිය නොහැකිය. දහතරවැනි සියවසේ මැද හරියේ විසූ අර්ථනායකයන්ගේ දුවණියක් වීර අලකේශ්වරයන් ඒ උවදුරට අසුවූ 1411 වැන්න වන විට මහලුව සිටින්නට ඇත. එසේනම් ඇය ඔහුගේ මෑණියන් වන්නට ඇත. එකල ඇය වසන්නට ඇත්තේ පුතණුවන්ගේ මාළිගාවේය. එහෙයින් ඇයද වීනයට අල්ලා ගෙන යනු ලැබූ පිරිසට අයත් වන්නට ඇත.¹³

වීන වාරිකාවක මේ ගමන ගැන එන සඳහනක් මෙසේය:

“දින දෙකක හෝ තුනක ගමනකින් පසුව අපි දොනරා හෙද් වෙතට ආවෙමු. ඉන්පසුව ලංකාවේ වී ලූ ලී වෙත ගොඩ බැස්සෙමු. මෙහි වෙරළබඩ ගලක් ඇත. මෙහි අඩි දෙකක් පමණ වන පා සටහනකි. එය බුදුන් වන්සේගේ ශ්‍රී පාද සටහනයයි කියත්. ත්සුයි ලන් සන් සිට පැමිණි ගමනේදී මේ සටහන තැබුයේ ල. මේ පා සටහන තුළ වතුර ඇත. මේ ජලය පිරිසිදු යයි ද; ඉතා බලගතුයයිද කියන මිනිස්සු ඒ වතුරින් මුහුණු සහ ඇස් සෝදා ගනිති. පිටත බුදුන්ගේ ධාතු සහිත පන්සලකි. සඳුන් ලියෙන් කැරුණු බුද්ධාසනයේ මෑණික් ඔබ්බවා තිබේ. මේ පන්සලේම බුදුන්ගේ දන්ත ධාතුවක් හා තවත් ධාතූන් වැඩ සිටිති.

මෙතැනින් ලී හතළිහක් හෝ පනහක් ගිය තැන උතුරු දෙස රජුගේ මාළිගාව ඇත. සොලී රජු බුද්ධර්මය පිළිගත් අතර ඇතුන්ට හා ගවයන්ට ගරු කළේය. මිනිස්සු ගොම පුළුස්සා ගත් අළු මුළු සිරුරෙහිම ගා ගත්හ. ඔව්හු කිසි දිනක හරක් මස් නො කෑහ. කිරි ද නො බිච්චහ. මිය ගිය ගවයන් භූමිදන කරන ලදී. කවරෙකු හෝ රහසින් ගවයකු මැරුවේ නම්: තීතියට අනුව ඔහුට දඩුවමක් වශයෙන් ඔහු මරණයට පත් කළ යුතුය. නැත්නම් බරපතළ දඩයකට යටත් කරන ලදී.

රජ මාළිගාව අවට වාසය කරන සියලු දෙනාම ගොම හා වතුර මිශ්‍ර කර ඒවා තම ගෙවල් වල ගාති. අනතුරුව තම දෑත් දෙපා හා පසුව බිම ගැවෙන පරිදි සිට පංචාංගයෙන් බුදුන්ට නමස්කාර කරති. රාජ මාළිගාවට එක් පැත්තකින් පිහිටියේ ඉතා උස් වූ සමනලකන්දයි. එම කඳු මුදුනේ අඩි අටක් පමණ දිග අඩි දෙකක් පමණ පළල් වූ පාද ලාංචනයක් තිබේ. මිනිස්සු ඒ සාන්ත ආදම්ගේ පාද සටහනයයි කියත්.

මෙහි කඳුවල වටිනා මෑණික් ගල් තිබේ. තද වැසි වට කල ඒවා ගහ ගෙන පහළට එයි. උවමනාවෙන් සොයන කෙනෙකුට නිතැතින්ම ඒවා අසුලා ගන්නට පුළුවන. මිනිස්සු මෑණික් යනු බුදුන්ගේ කඳුළු යයි විශ්වාස

කරත්. මහ සයුර මත ඇති ඔරුවට ඉර එළිය හා සඳ එළිය වැටුණු කල දක්නා දිස්නය අති මනහරය. වැල්ලේ තැන තැන මුතු බෙල්ලෝ විසිරී සිටිති. රජු මහජනතාවට මුතු බෙල්ලන් මුතු පොකුණක දමන්නට යැයි අණ කෙළේය. එතැනට මුරකාවල් යොදන ලදී. බෙල්ලන් මිය ගිය කල මුතු සෝද ගන්නට පුළුවන. එසේ වුවත්: සමහර වහල්ලු මුතු සොරකම් කොට විදේශීය රටවලට වික්කාහ. මේ රට විශාලය. එහෙත් ජනගහනය ටිකය. මිනිස්සු ඉතා ධනවත්තයෝය. පිරිමි ශරීරයේ ඉහළ කොටස නිරුවතින් තබා ගනිති. ඉහටියේ සිට පහළට සේද රෙද්දක් අඳියි. ඇඟහි මයිල් සියල්ලම ගා දමති. ඉතිරි කර ගන්නේ හිස කෙස් පමණි. හිස්ද සුදු රෙද්දකින් ඔතා ගනිති. දෙමව්පියන්ගේ මරණයෙන් පසු: ඔව්හු හිස කෙස් නොකපති. ගැහැණු පිටුපසට කර කොණ්ඩය බඳිති. සිරුරේ පහළ කොටසට සුදු රෙදි අඳිති. අළුත උපන් පිරිමි දරුවාගේ හිස කෙස් කපති. ගැහැණු දරුවාගේ හිස කෙස් නොකපති. ඔවුන්ට කෑමට කිරි ද: වෙඬරු ද ඇත. ඔව්හු බත් නොකති. ඔවුන්ට බත් කෑමට වුවමනා වුව හොත්: එය කළ යුත්තේ රහසිගතවය. බත් කෑම කිසිවකුට නොපෙනෙන පරිදි කළ යුත්තකි. බුලත් හා පුවක් කෑම නිකර කරන්නකි. ඔවුන්ට බොහෝ ධාන්‍ය වර්ග ඇත. නැත්තේ තිරිඟු වර්ග දෙකක් පමණි. පොල් ඉතා සරුවට වැවේ. පොල්වලින් හකුරු: තෙල්: රා සකස් කෙරේ. මිය ගිය කල්හි පිරිමින් පමණක් ආදහනය කරත්. ගැහුණු ද: නෑදෑයෝද එක් වී දේහය වටා සිට ගෙන: පසුවට අත්වලින් ගසා ගනිමින් මහ හඬින් විලාප කිය යුත්තාහුය. ඔවුන්ට කෙසෙල්: අන්තාසි: උක්: එළවළු: ජාතිද: හරක්: බැටළුවන්: කුකුළන් හා තාරාවන් ද යන දේවල් ඇත. මුදල් හැටියට ඔව්හු රත්රන් භාවිතා කරති. එක් රන් කැබැල්ලක්: චීන තරාදියෙන් කිරන විට ගෙන් එකක් හා ලී හයක් බරය. ඔව්හු චීන සේද, කස්තුරි, පිහන් බඩු, තඹ හා කපුරුවලට කැමැත්ත දක්වති. ඒවා ලබා ගන්ට වටිනා මැණික් හා මුතු දෙති. චීනයට ගිය බොහෝ දෙනා අත රජකුමා වටිනා මැණික් ගල් තැගි කර යැවූයේය. ක්‍රි. ව. 1409 දී - යුං ලෝ හත්වැනි වර්ෂයේදී - අධිරාජයා ටිෂං හෝ නම් නපුංසක රාජද්‍රව්‍යයට රත්රන්, රිදී, සේද, සුවඳ දුම්බොසු, මල් දරණු හා ඉටි පන්දම් දරණු ආදිය පිං තකා පත්සලකට පූජා කරනු පිණිස රාජ පණකකින් ප්‍රදනය කළේය. මේ සිද්ධිය සිහි කිරීම පිණිස ගොඩනැගිල්ලක් ගලින් කරන ලදී. මේ ලේඛනය චීන, දෙමළ හා පර්සියානු බසින් ලියන ලදී. මේ ප්‍රදනය කරද්දී ලංකාවේ රජකුමා ද: නායකයෝ ද සිටියහ.

එසේ වුවත්: තමා සිටින්නේ වඩාත් ආරක්‍ෂා සහිතව යයි සිතූ රජකුමා: අපට ගරු නොකළේය. රජුගේ නම ය ලියේ බු නයිර්ත් ය. ඔහු අපේ නායකයින් මරන්නට අදහස් කළේය.

ටිෂං හෝ හා පිරිස රහසින් සැලසුම් කර අවි ආයුධ සහවා ගෙන රාජ මාලිගයට රහසේ ගමන් කරන්නට අණ දුන්හ. රාත්‍රියෙහි: සංඥාව දෙන කාලකුටක්කු හඬ ඇසුණු කල්හි: හැම දෙනාම මාලිගය තුළට ගොස් රජු අල්ලා ගත්හ. ක්‍රි. ව. 1411 දී ඔහු නැවැත ලංකාවට යවන ලදී. සියලුම විදේශිකයන් අපේ අධිරාජයාගේ ලිහිල්කම ගැන උදම් ඇතුහ.¹⁴

එන් ඉටියෙන් ග්‍රන්ථයෙහි ද හැට හය වැනි පරිච්ඡේදයේ මේ සම්බන්ධව ඇති විස්තරයෙහි " සිංහල රජ මාළිගාව අසලම දළදා මාළිගාව ඇති බවත්: මැණික් ඔබ්බවන ලද දන්තධාතූ මන්දිරය බබළමින් තිබුණු බවත් කියයි. පරම්පරා ගණනක් තිස්සේ මහජනතාව ගැටලුවකින් තොරව දළදාව වැද පුද ගත්හ. අලි බො නයි එතුල් රජතුමා සොළඹලි යෙකි. ඔහු බුදුන්ට විරුද්ධයි. දරුණුය. ද්‍රෝහි ක්‍රියා කරන්නෙකි. දළදා වහන්සේ ට නිගරු කළේය. ටී. පරපුරේ යු. ලෝ අධිරාජයා තමන්ගේ තුන්වැනි වර්ෂයෙහි ක්‍රි. ව. 1405 දී ටී. හෝ නම් නපුංසකයා තැනි බෝග සහිතව විදේශීය රටවලට යැවූයේය. ටී. හෝ ලංකාවේදී අලගක්කෝනාර රජු බුදු දහමට පක්ෂපාතී කරවා ගන්නට තැත් දැරූයේය. මෙයින් රජු පෙරට වඩා දරුණු විය. අවි සහිත 5000 ක් සෙනහ යොදවා රාජ මාළිගය හා වරාය අතර මහ මහට ගස් කප්පවා දැමීමේය. නැව් කොල්ලකන්ට සෙනහද යැවූවේය. රජුගේ අතවැසියකුගෙන් මේ ආරංචිය ටී. හෝට දැන ගන්නට ලැබුණි. හෝ නැවට ගොස් රාත්‍රියෙහි දුකයින් රහසින් යවා රාජධානිය වට කොට: අගනුවරට පහර එල්ල කරවූයේය. සෙනහ තුන් දහසක් වූහ.

මේ සටන දින හයක් පැවැතුණි. නැව් කොල්ලකන්ට ගිය අයත්, අගනුවර සිටි හමුදාවක් මේ සටනට පැටළුණහ. අවසානයේදී ටී. හෝ රජු සිරභාරයට ගත්තේ ය. අළුයම: වන විට, ලී 20 ක් ගමන් කර රජුත්, පවුලත් සමඟ නැවට ගිය ටී. හෝ පිටව යාමට පෙර දළදාවට වැන්දේය. එවිට විදුලිය කෙටීම, අකුණු ගැසීම් ආදී අද්භූත දේද පහළ විය. ලී 10000ක් ඇතට නැව ගමන් කළේ කිසිදු කරදරයකින් තොරවය. සමතලා බිමක දිවන නැවක් මෙන් දිය රැළි පිටින් නැව නිරූපදිතව ගමන් කළේය. දරුණු මකරු හා විශාල මත්ස්‍යයෝ මතු ව පෙනී සිටියාහුය. කරදරයක් නොවීය. යු. ලෝ රජුගේ හත්වැනි වර්ෂයෙහි නව වැනි මාසයෙහි ටී. හෝ අගනුවරට ඇතුළු විය. 15

එම් . සිල්වන් ලෙවී පඩිවරයාණන් විසින් 1900 දී ප්‍රංස භාෂාවට කරන ලද උක්ත පරිවර්තනය ජෝන් එම් සේනාවෙරත්න විසින් 1915 - 1916 දී ඉංග්‍රීසියට පරිවර්තනය කොට රාජකීය ආසියාතික සමිති සභාවේ පළ කරවන ලදී.16 සිල්වන් ලෙවී පඩිවරයා කියන හැටියට අලේකෝනාර යනු පස්වැනි බුවනෙකබාහු රජුය. රජකමට පත්වීමට පෙර නම අලගක්කෝනාර යයි ද ප්‍රකාශ කළේය. මෙහි සඳහන් වන සොළඹලි යන පදය අර්ථකථනයට දුෂ්කරය. ඉංග්‍රීසියෙන් සොඹලි යයි ලියන සමහරු එය වෝඩ යන පදයෙහි අරුතැති සොළී යයි කියත්. මහාවාරිය ජී. පිලිප්ස් සොළඹ ලි යනු සූර්ය වංශයයි ගනියි.

මෙම චිත හා ශ්‍රී ලාංකික මූලාශ්‍රයන්ගෙන් අපට ලැබෙන සකලවිධ තොරතුරු ආශ්‍රය කර ගත් කල්හි ක්‍රි. ව 1411 දී චිත මායමට අසු වී ටී. හෝ හා සේනාව විසින් ලක්දිව සිට ගෙන ගිය සිංහල රජු කවුරු ද? රාජ පවුලට වූයේ කුමක් ද? ලක්දිව රාජ්‍යත්වය ගැන චිතය ගත් ප්‍රතිපත්තිය කුමක් ද? යන කරුණු ගැන මද අවධානයක් යොමු කිරීම මැනවැයි හිතේ.

වීරබාහු ආදිපාද නමින් ඉතිහාසගත කුමාරයා: තම සහෝදර වීර අලකේශ්වර හා රයිගම දී කළ සටනෙහි ප්‍රතිඵලය වූයේ වීර අලකේශ්වර ලක්දිව අත් හැර විදේශගතවීමයි. වීරබාහු රජුට අනතුරුව ඔහුගේ පුත්තු දෙදෙනාද රජය කරවූහ. අනතුරුව ලක්දිව පැමිණි වීර අලකේශ්වර වර්ෂ 12ක් රජ කළ අවස්ථාවෙහිය: සද්ධර්ම රත්නාකරය කියන පරිදි පුරාකෘත කර්මයෙන් චීන මායමට අසුව පිටරට ගෙන ගියේ රජුන් නොමැති රටක පරාක්‍රමබාහු ඇපා බලය ලැබ පසුව භයවැනි පරාක්‍රමබාහු නමින් කෝට්ටේ රජ විය. ලංකාවේ රජතුමා ලෙස භය වැනි පරාක්‍රමබාහු 1416 දීත් 1421 දීත් චීන අධිරාජයා ඉදිරියට පඬුරු පාක්කුඩම් සහිතව පැමිණි බව චීන මූලාශ්‍රයවල සඳහන් වේ.

චීන අධිරාජයා විසින් සිංහල රජු හා පවුල නිදහස් කළ බව කියැවෙන අතර, තවමත් එම පරපුරේ ඇත්තන් දකුණු චීනයේ වාසය කරතියි ජනප්‍රවාදයක් තිබේ. චීන අධිරාජයා අනතුරුව තම වංශයට අයිති ඉතාම සුදුස්සා රජ කරවිය යුතුයයි ප්‍රකාශ කරවූයේය. යෙහි ප නෛන යන්න ඇපාණ නම් උපාධි නාමයයි කියන මහාවාර්ය පරණවිතාන ඒ පරාක්‍රමබාහු ඇපා යයි සිතයි. මේ යෙහි පනෛන යන නම තවත් චීන මූලාශ්‍රයවල දැක්වෙන්නේ සෙන් පනඉන යනුවෙනි. මොහු පුලකොමබ්‍රෙයිලව යනුවෙන් පසුව දැක්වෙන හෙයින් ඒ පරාක්‍රමබාහු බව ස්ථිරවේ. ටිෂිං හෝ ලංකාවේ පැවැතුණු දේශපාලන ආරාචුල් සහගත තත්වය වටහා ගෙන තමාට කෙණෙහිලිකම් කළ වීර අලකේශ්වර: රාජ සභාවේ ම සිටි සහවරයින්ගේ උපකාරයෙන් අල්ලා ගෙන: චීනයට ගෙන යාමට සමත් වූයේ ය. මේ වන විට මෙරට සිහසුනට තරඟ කළේ වීර අලකේශ්වරයන් පරාක්‍රමබාහු ඇපාණනුත්ය. චීන අධිරාජයා ටිෂිං හෝ ගෙනා රජු මරා දැමූ නමුත් වීර අලකේශ්වරට ජීවිත දනය කළේය. එපමණක් නොව ඊළඟ ලංකා රජු ද පත් කිරීමට අවශ්‍ය ආඥාව කළේය. එසේ නම් මෙරට සිටි සිහසුනට සුදුස්සා පරාක්‍රමබාහු ඇපාණන් නොවේද? මහාවාර්ය පරණවිතාන ස්ථිරවම මේ බව සඳහන් කරයි. "පරාක්‍රමබාහු සුවර්ණපුරේ හිටිද්දී චීන මහ රජුරුවන් ලංකා රාජ්‍යේ පිහිටෙව්වම චීන දූතයින් සමඟ ලංකා රජකමට පත්වුණු පසුව:" භයවැනි පරාක්‍රමබාහු රජු 1421 ත් පසුව 1432 දක්වා චීන රාජ සභාවට පඬුරු යැවීම නොකරන ලද බව පෙනේ. මේ නිසා ටිෂිං හෝ 1432 දී සිරි ලකට පැමිණියේ රාජ්‍යතාන්ත්‍රිකව වැඩදයක උපදේශ රැගෙන එන්නෙකු ලෙසය. මෙය තමන් විසින් බලයට පත් කරවන ලද කෙනෙකුට තම යහළුකම මතක් කිරීමක් බලය. එසේ නොවුණහොත් වීර අලකේශ්වරයන්ට වූ දෙයම භය වැනි පරාක්‍රමබාහුටත් වන්නට ඉඩ තිබුණු බව මතක් කිරීමකි.

සටහන්

1. මේ නම මෙරට වඩා ප්‍රචලිතව ඇත්තේ පාභියන් නමිනි.
 ෆා ෂියන් යන චීන නමේ අර්ථය ධම්ම ජෝති ය.
2. මෙරට මේ නම ප්‍රසිද්ධියට පත් වූයේ වෙං හෝ නමිනි. ලංකා විශ්ව විද්‍යාල ඉතිහාසයෙහි වෙංග් හෝ යයි යොදා ඇත. මහාවාරිය එස්. ජී. එම්. වීරසිංහ ද යොදන්නේ Cheng Ho යනුවෙනි. ශබ්ද විද්‍යාත්මකව Ch උච්චාරණය කරන්නේ ටිෂ යනුවෙනි ng යනු බිත්දුවයි. එක්කෝ මේ නම ටිෂං හෝ ටිෂිං විය යුතුය. එපිග්‍රැපියා සෙයිලනිකා තුන්වැනි කාණ්ඩයෙහි මහාවාරිය පරණවිතාන එය ඉංග්‍රීසියෙන් ලියා ඇත්තේ Ching Ho නමිනි.
3. නසුංසක යන්න අවමානාර්ථවත් පදයක් නොවේ. රාජ සභාවේ සිටි ප්‍රබල ආයතනයක් මෙ නමින් හැඳින්වේ. චීනයේ ප්‍රධාන ගෝත්‍රය හන් ය. ඊට අමතරව තවත් (සුළු සුළු) ජාති 54ක් චීන සමුහාණ්ඩුව තුළ එක්ව වාසය කරති.
4. මෙම ත්‍රිභාෂාමය ලිපිය පිළිබඳ විස්තර සඳහා බලන්න. Perera, E. W., "The Galle Trilingual Stone," Spolia Zeylanica, Vol. VIII, p. 122;
 Paranavitana, S., "The Tamil Inscription on the Galle Trilingual slab I," Epigraphia Zeylanica; Vol. III, pp. 331 - 341
5. මෙය සර්ව සම්පූර්ණයෙන් නිරවද්‍ය වාර්තාවක් නොවේ. චීනයේ ශ්‍රී ලංකා තානාපතිව සිටි විල්මට් ඒ. පෙරේරාගේ පුද්ගලික ලිපි අතර තිබුණු පිටපතක් ආශ්‍රයෙනි.
6. උක්ත ලිපි ගොනුව.
7. තවත් විස්තර සඳහා බලන්න: ලංකා විශ්වවිද්‍යාලයේ ලංකා ඉතිහාසය: සංස්.: සර් නිකුලස් ආට්ගල හා තවත් අය: සිංහල පරිවර්තනය, 1 කා. 1 භාගය (1964) සහ: 1 කා, 11 භාගය, (1971) 616 - 618 පිටු හා 630 - 632 පිටු
8. සද්ධර්ම රත්නාකරය, සංස්.: කේ. එල්. ධර්මකීර්ති, (1912), 295 පි.
9. රාජාවලිය, සංස්. ඒ. වී. සුරවීර, (1976), 38 පි..
10. ඉහත කෘතිය, 42 පි.
11. අලකේශ්වර යුද්ධය, සංස්. ඒ. වී. සුරවීර, (1965), 19 පි.
12. උක්ත කෘතිය, 207 පි.
13. මහාවාරිය පරණවිතාන හංස සන්දේශයේ දස පද සැහැල්ලට කරන මෙම අර්ථකථනය වෙනත් එකද හංස සන්දේශ සංස්කරණකරුවකුගේ පිළිගත් බවක් නොපෙනේ.

14. උක්ත විල්මට් ඒ. පෙරේරා ලිපි ගොනුව
15. එහිම,
16. **JRAS CB VOI XXV**, No. 68(1915 - 16), pp. 96 -97,
17. පරණවිතාන එස් , සවැනි පැරකුම්බා රජු ගැන අහඳී සොයා ගත් දේ - උලකුඩය බිසොවගේ විවාහය:, (1964), ශ්‍රී ලංකා සාහිත්‍ය මණ්ඩලයේ ප්‍රකාශනය, 107 පි.